

סוג הבחינה: א. בגרות לבתי ספר על-יסודיים
ב. בגרות לנבחנים אקסטרניים
מועד הבחינה: קיץ תשע"ה, 2015
מספר השאלון: 214,003202

ת נ ך

לבתי ספר עצמאיים

2 יחידות לימוד

יחידה ב' – חלק שני ממבחן 5 יח"ל

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעתיים וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה ארבעה פרקים.

פרק ראשון	—	קטע שלא נלמד	—	(3×6)	—	18 נקודות
פרק שני	—	עיון בתורה (ספר דברים עם מפרשים)	—	(12×3)	—	36 נקודות
פרק שלישי	—	התמצאות בספר במדבר	—	(10×1)	—	10 נקודות
פרק רביעי	—	עיון בנביאים אחרונים ובכתובים	—	(9×4)	—	36 נקודות
				סה"כ	—	100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: (1) תנ"ך שלם ונקי, בלי פירושים ובלי תוספות.

(2) ספר שמות עם מפרשים: "מקראות גדולות".

ד. הוראות מיוחדות: בפרק הרביעי יש לענות על פי אחד הפרשנים: רש"י או מצודת דוד.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב בטייטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טייטה" בראש כל עמוד טייטה. רישום טייטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

ב ה צ ל ח ה !

המשך מעבר לדף ◀

ה ש א ל ו ת

פרק ראשון – קטע שלא נלמד (18 נקודות)

עיין בשמות, כ"ג, י"ז-י"ז, וענה על שש מהשאלות 1-7 (לכל שאלה – 3 נקודות).

שים לב: אין להעתיק את דברי הפרשן. עליך לענות במילים שלך.

1. דעת זקנים מבעלי התוספות (פסוק י'): "אפילו אין לו לאדם אלא חורבה אחת בתוך גנו, חייב לעבדה בכל יום. ונראה להרב משה, דווקא בארץ-ישראל, כדי להרבות הפרשת תרומות ומעשרות".
על פי הפירוש, פתוב מהו החיוב הנלמד מפסוק י', היכן חל החיוב, ומדוע הוא חל דווקא במקום זה.
2. בפסוק י"א כתוב הציווי "תִּשְׁמְטֶנָּה".
על פי ספורנו, ציין באיזו שמיטה מדובר בציווי זה, וכתוב מהו הבסיס של ספורנו לפירוש.
3. "ואכלו אֲבִינִי עִמָּךְ וְיִתְּרֶם תֹּאכַל חֵית הַשָּׂדֶה" (פסוק י"א).
מהי ההלכה שלמד רש"י מדברים אלה, וכיצד למד אותה מן הפסוק?
4. "ששת ימים תעשה מעשיך" (פסוק י"ב).
אור החיים: "ולא 'כל' מעשיך, כמו שאמר בעשרת הדיברות, כי בששת ימים (ימי החול) של שנת השמיטה, שעליה חוזר ציווי שבת כאן, אינו יכול לעשות כל מלאכתו, כי מלאכת אדמה אסורה לו, כאמור בסמוך".
א. על פי פירוש "אור החיים", מהו ההבדל בין הכתוב בפסוק זה ובין הכתוב בשמות, כ', ט'
ב. מהו ההסבר של פירוש "אור החיים" להבדל זה?
5. "ושם אלהים אחרים לא תזכירו לא ישמע על פיך" (פסוק י"ג).
על פי רש"י, מה הם שני האיסורים הנלמדים מן המילים המודגשות בקו?
כתוב דוגמה לכל אחד מן האיסורים.
6. א. על פי ספורנו לפסוק ט"ו, מהו הדבר שצריך לשמור, וכיצד יש לשמור זאת?
ב. מהו הבסיס של ספורנו לדבריו?
7. עיין בפסוק י"ז.
על פי ספורנו (ד"ה "שלוש פעמים בשנה ייראה"), מהו הקשר בין פסוק י"ז לפסוקים הקודמים לו?

פרק שני — עיון בתורה (ספר דברים עם מפרשים) (36 נקודות)

ענה על שלוש מהשאלות 8-11 (לכל שאלה — 12 נקודות; לכל סעיף — 4 נקודות).

8. דברים, י"ב, י"ג-כ"א.

- א. "בכל אֶת נפשך תזבח ואכלת בשר" (פסוק ט"ו).
"בכל אֶת נפשך תאכל בשר" (פסוק כ').
על פי רש"י, איזה בשר הותר לאכילה בפסוק ט"ו, ואיזה בשר הותר לאכילה בפסוק כ'?
- ב. "הטמא והטהור יאכלנו" (פסוק ט"ו).
על פי רש"י, מדוע התורה מדגישה זאת כאן?
- ג. "כי ירחק ממך המקום" (פסוק כ"א).
על פי רמב"ן לפסוק כ', פְּתוּב אם ההיתר הוא רק לאדם שגר רחוק מירושלים, והסבר את הנימוק של רמב"ן לדבריו.

9. דברים, ט"ו, א'-י"א.

- א. "מִקֵּץ שבע שנים תעשה שמיטה" (פסוק א').
על פי רש"י, מה לומדים מן המילים "קרבה שנת השבע" (פסוק ט')?
- ב. "והַעֲבִיט תַעֲבִיטוּ דִּי מַחֲסְרוֹ אֲשֶׁר יַחֲסֹר לוֹ" (פסוק ח').
רש"י למד מפסוק זה ארבע הלכות. כתוב שלוש מן ההלכות.
- ג. רמב"ן (פסוק י"א): "הרבה מפרשים אמרו שלא יחדל אביון מקרב הארץ באחד מכל הזמנים".
מדוע פירוש זה אינו נכון בעיני רמב"ן? פְּתוּב את ההסבר של רמב"ן לפסוק זה.

10. דברים, י"ח, ט"ו-כ"ב.

- א. "נביא מקרבך מאחריך כְּמוֹנִי" (פסוק ט"ו).
 על פי רש"י ועל פי רשב"ם, הסבר את משמעות המילה "כְּמוֹנִי".
- ב. בפסוקים י"ט-כ' ציינה התורה שני עונשים לנביאי שקר.
 (1) לפי רש"י, מהו העונש הנלמד מפסוק י"ט, ומה הן המילים המלמדות עליו?
 ציין חטא אחד שיביא לעונש זה.
 (2) לפי רש"י, מהו העונש הנלמד מפסוק כ', ומהי המילה המלמדת עליו?
 ציין חטא אחד שיביא לעונש זה.
- ג. "לא תגור ממנו" (פסוק כ"ב).
 לפי רש"י, אדם שזיהה נביא שקר — מה עליו לעשות?

11. דברים, כ"א, א'-ט'.

- א. על פי רש"י לפסוק ד', מדוע עורפים דווקא עגלה ועושים זאת דווקא בנחל איתן, ומהו הקשר בין מעשה זה לחלל שנמצא?
- ב. "ידינו לא שפְּכָה את הדם הזה" (פסוק ז').
 מהי השאלה של רש"י על פסוק זה, ומהי תשובתו?
- ג. "ואתה תִּבְעֵר הדם הנקי" (פסוק ט').
 לפי רש"י, מהו הציווי בפסוק זה?

פרק שלישי — התמצאות בספר במדבר (10 נקודות)

ענה על שאלה 12.

12. לפניך שישה סעיפים (א-ו), ובהם קטעי פסוקים.

בחר בחמישה סעיפים, העתק למחברתך את האות המציינת את הסעיף שבחרת, וכתוב ליד כל אות מהו ההקשר שבו נאמרו הדברים, ומהו הפשט, על פי רש"י (פירוש אחד).
(לכל סעיף — 2 נקודות; סה"כ — 10 נקודות)

א. "איש על דגלו באתות לבית אבתם".**ב.** "יתן ה' אותך לאלה ולשבעה".**ג.** "כמתאננים רע".**ד.** "וראיתם [...] העם הישב עליה החזק הוא הרפה".**ה.** "כי כל העדה כלם קדשים".**ו.** "ולא נשתה מי באר".**פרק רביעי — עיון בנביאים אחרונים ובכתובים (36 נקודות)**

ענה על ארבע מהשאלות 13-17 (לכל שאלה — 9 נקודות; לכל סעיף — 3 נקודות).

שים לב: בשאלות שבחרת, יש לענות על פי אחד הפרשנים: רש"י או מצודת דוד.

13. ישעיה, ה', ח'-י"ז.**א.** "הוי מגיעי בית בבית שדה בשדה יקריבו" (פסוק ח').

מהו החטא המתואר בפסוק זה, ומה יהיה העונש של החוטאים, על פי פסוקים ט'-י'?

ב. "הוי משכימי בבקר שֶכֶר ירדפו" (פסוק י"א).

כתוב מהו החטא המתואר בפסוקים י"א-י"ב, והסבר מדוע ייענשו החוטאים דווקא בעונש

הכתוב בפסוקים י"ג-י"ד.

ג. עיין בפסוק י"ז.

מי הם ה"כִּבְשִׁים", מהי משמעות התיאור "כִּבְרִים", ומה הם "חֲרוּבוֹת מַחִים"?

14. ישעיה, נ"ד, ט'-י"ז.

- א. ציין שתי הבטחות שה' מבטיח לעם ישראל בפסוקים ט'-י', והסבר מה מסמלות המילים "הרים" ו"גבעות" שבפסוק זה.
- ב. מהו הקשר בין ההבטחות שה' מבטיח בפסוקים ט'-י' ובין הביטוי "מי נח" שבתחילת פסוק ט'?
- ג. "מי גר אתך עליך יפול" (פסוק ט"ו). מיהו ה"גר אתך", ומהי הבטחה שבדברים אלה לישראל?

15. יחזקאל, ג', ט"ז-כ"ז.

- א. "צִפָּה נתתיך" (פסוק י"ז). מדוע יחזקאל הנביא מדומה לצופה?
- ב. "ודמו מידך אבקש" (פסוק י"ח ופסוק כ'). הסבר ביטוי זה, וכתוב בדמו של מי מדובר בפסוק י"ח, ובדמו של מי מדובר בפסוק כ'.
- ג. מהי הסתירה לכאורה בין פסוק כ"ו לפסוק כ"ז, ומהו התפקיד של הנביא, על פי פסוקים אלה?

16. יחזקאל, ל"ו, י"ג-ל"ב.

- א. מהי כוונת האנשים האומרים "אֶכְלֶת אדם אֶתְּ" (פסוק י"ג), ומתי יתקיים "אדם לא תאכלי עוד" (פסוק י"ד)?
- ב. על פי פסוקים כ"ב-כ"ג, מדוע ייגאלו ישראל?
- ג. על פי פסוקים כ"ד-כ"ז, ציין שלושה שינויים שיחולו בעם ישראל. על פי פסוק ל"א, מה יחושו בני ישראל אחרי הגאולה?

17. תהלים, צ"ב.

- א. עיין בפסוק ה'. על פי מלבי"ם, ציין מהו "מעשה" ומהי "פעולה", וכתוב מה הם מעשי ה' ומהן פעולותיו.
- ב. "איש בֶּעָר לא יֵדַע" (פסוק ז'). הסבר מה לא יֵדַע הבער.
- ג. "בפֶּרֶחַ רשעים כמו עשב" (פסוק ח'). "צדיק כתמר יִפְרַח" (פסוק י"ג). מה מבטא דימוי הרשעים לפריחת העשב, ומה מבטא דימוי הצדיקים לפריחת התמר?

בהצלחה!